

Annie van Leerdam

Johanna Maria (Annie) van Leerdam is geboren op 4 februari 1927 in Den Helder. Haar ouders waren Marinus Gerardus van Leerdam (1894-1945) en Hendrika Rosina Wilhelmina (Riek) Dullaert (1892-1933). Ze waren met 5 kinderen; Marinus (Rinus, Boy) Petrus Wilhelmus (1922), Wilhelmina Maria (Hoes) (1923), Hendrika Johanna Augustina (Riek, Pop) (1925), Johanna Maria (Annie) (1927) en Sophia Maria (Fiet) (1930).

Haar vader was sinds mei 1921 onderwijzer in Oldenzaal. Na zijn huwelijk in december 1921 werden hun eerste twee kinderen in Oldenzaal geboren. Eind juli 1924 vertrokken ze naar Den Helder en in juni 1926 naar Indië. Hij was onderwijzer Engels en Duits, eerst in Semarang en vervolgens vanaf augustus 1934 aan de HBS in Bandung. In verband met ziekte van zijn vrouw Riek kwam haar zus Maria in 1931 naar Indië om het gezin te helpen. In november 1932 is hij tijdelijk gestopt met zijn werk. Zijn vrouw overleed in januari 1933 in Groesbeek. Rinus hertrouwde in juli 1933 met Maria Cornelia Dullaert (zus van Riek) en ging terug naar Indië.

Voor de oorlog was Annie van Leerdam met haar oudere broer Marinus (Boy) en zussen Riek (Pop), Wilhelmina (Hoes) en Fiet lid van Scouting in Bandung. Aan de parochie van de Heilige Petruskerk in Bandung waren twee padvindersgroepen verbonden; Groep 8, St. Tarcisius Blauw en groep 25 St. Paulus Geel Zwart. De scouts spraken altijd over "geel-zwart" en "blauw". Beide groepen hadden pastoor Jan Berkhout (OSC) als aalmoezenier. Boy was lid van groep 8, St. Tarcisius.

Na de Japanse bezetting werd Annie met haar stiefmoeder en drie zussen geïnterneerd in Kamp Kareës. In het kamp werden een leidster en 14 pioniers van de Stormvogelgroep uit Buitenzorg geïnterneerd. De groep werd met enkele enthousiaste meiden aangevuld tot 20. Daar sloten haar zus Pop en Hoes zich bij aan. Annie was naar zeggen van Riek (Pop) nog te jong voor de Stormvogels. Waarschijnlijk heeft de 15-jarige Annie zich toen aangesloten bij Mej. Bolhuis, die de leiding had over de meisjes boven de 12 jaar.

De Stormvogels brachten wat plezier in het kamp. Ze hielden kringgesprekken waarbij ze op zelf geborduurde zitmatten zaten, met behalve hun namen ook symbolen van de groep en rondes er op. De groep bestond uit twee rondes; de perkoettoet, een Indische vogel in een

kooi (geluk) en het vuurvliegje (licht in de duisternis). De motto's van de Stormvogels waren Waarheid, Reinheid en Trouw." De taken in het kamp varieerden: ze assisteerden zieke moeders en voerden voor de kleintjes operettes uit. Zo verlichtten ze de dagen.

In november 1944 werd een groot deel van de geïntegreerde vrouwen en kinderen overgeplaatst naar verschillende kampen. Na Kamp Kareës kwam Willie (Hoes) in maart 1943 met haar drie zussen en stiefmoeder terecht in kamp Tjihapit. Vervolgens werden ze in november 1944 overgebracht naar Kampong Makassar.

Haar vader werd geïnterneerd in kamp L.O.G., Kamp 4^e en 9^e bataljon en kamp 5 Baros in Tjimahi, Hij overleed daar op 4 februari 1945 en werd begraven op het Nederlands ereveld Leuwigajah in Cimahi. Haar broer Marinus (Boy) van Leerdam was militair voor de oorlog en werd als krijgsgevangene geïnterneerd. Hij vertrok in mei 1944 met andere krijgsgevangenen uit Tandjong Priok naar Padang op Sumatra. De krijgsgevangenen waren afkomstig van het 10e Bataljon-kamp in Batavia. Deze groep vormde Java Party 21, het eerste transport van krijgsgevangenen voor de aanleg van de Sumatra-spoorweg.

Annie ging na de oorlog in maart 1946 met haar stiefmoeder en drie zussen terug naar Holland met de Bosschfontein. Ze trouwde in 1950 met Johannes Carel (Joop) van Erp, die zij voor de oorlog op de HBS in Bandung had leren kennen. Joop was met zijn broer Kees als scout aangesloten bij de verzetsgroep van Kapitein de Lange, werd opgepakt en gevangengezet in de Soekamiskin-gevangenis en kwam uiteindelijk terecht in kamp Baros en 4e en 9e bataljon in Tjimahi. Joop ging met zijn broer en moeder na de oorlog in januari 1946 terug naar Holland met de Johan Oldenbarneveldt.

Annie (Ans) heeft tot haar huwelijk gewerkt als verpleegster in Leidschendam. Ze woonde in de Trompstraat in Leidschendam, werkte in het Antoniushove Ziekenhuis in Voorburg en heeft haar opleiding in Vronestein gedaan. Nadat Joop ziek werd moest ze stoppen met werken en verhuisden ze naar Delft.

Annie (Ans) en Joop van Erp trouwden in 1950 kregen 5 kinderen. Ze verhuisden in 1956 naar Leidschendam. Annie overleed op 31 januari 1973 op 46-jarige leeftijd na een ziekbed.

Meer informatie

[Kareës \(japanseburgerkampen.nl\)](http://japanseburgerkampen.nl)

[Bandoeng \(japanseburgerkampen.nl\)](http://japanseburgerkampen.nl)

Zitlap Scoutingmuseum Rotterdam

[Marinus Gerardus van Leerdam \(oorlogsgravenstichting.nl\)](http://oorlogsgravenstichting.nl)

[Bandoeng \(japanseburgerkampen.nl\)](http://japanseburgerkampen.nl)

[Leerdam van, Marinus Gerardus - Oorlogsdoden Oldenzaal](#)

[Johanna Maria Van Leerdam : Family tree by Leo L DULLAERT \(landloper.nl\) - Geneanet](#)

[De schalmei; officieel orgaan voor besturen en leidsters van het Nederlandsche](#)

[Meisjesgilde, jrg 19, 1948, no 2, 1948 » 1948-02 - Pag. 10 | Delpher](#)

[De padvindster, jrg 18, 1946, no. 12, 15-10-1946 » 15 okt 1946 - Pag. 2 | Delpher](#)

Informatie van dochter Joop van Erp uit boek 2023 over Indische familieband "Selamat Sepanjang Jalan Kenangan" Afscheid langs de weg van herinneringen i.s.m. Kees van Erp
Foto: Zussen van Leerdam, Bandung, 1935

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.